

Αντιπαράθεση ΗΠΑ-Κίνας για την Ταϊβάν – Ένας νέος, επικίνδυνος «σπινθήρας» του ιμπεριαλιστικού πολέμου

Του **Αλέξη Λιοσάτου**

Ενώ ο ρωσο-ουκρανικός πόλεμος μαίνεται, οι ΗΠΑ προκάλεσαν την αναζωπύρωση μιας νέας εστίας των ενδοϊμπεριαλιστικών εντάσεων, στην Ταϊβάν. Στις 2/8 η Νάνσι Πελόζι πραγματοποίησε επίσημη επίσκεψη στο νησί, παρά τις προειδοποιήσεις της Κίνας ότι αν το κάνουν θα πληρώσουν το τίμημα της «προσβολής της κυριαρχίας και ασφάλειάς της». Η πρόεδρος της αμερικανικής Βουλής των Αντιπροσώπων και 3ο τη τάξει κυβερνητικό στέλεχος των ΗΠΑ είναι ο υψηλότερος Αμερικανός αξιωματούχος που επισκέπτεται την Ταϊβάν τα τελευταία 25 χρόνια. Το κινεζικό καθεστώς μετέφρασε την επίσκεψη ως ευθεία ενθάρρυνση των αποσχιστικών τάσεων. Κινέζοι αξιωματούχοι προειδοποιούσαν ότι «θα σταματήσουν» το αεροπλάνο που θα μεταφέρει την Πελόσι από το να προσγειωθεί εκεί, με πιο ακραίες καθεστωτικές φωνές μάλιστα να καλούν στην κατάρριψη του αεροσκάφους της. Ο αμερικανικός στρατός εκ των προτέρων δήλωνε ότι αυτό το ταξίδι δεν είναι καλή ιδέα, ενώ εκ των υστέρων και ο Λευκός Οίκος «άδειασε» την Πελόζι.

Πριν καν πραγματοποιηθεί η επίσκεψη της Αμερικανίδας προέδρου, [η Κίνα](#) αύξησε τη στρατιωτική δραστηριότητα γύρω από την Ταϊβάν και ανακοίνωσε σειρά στρατιωτικών ασκήσεων με πραγματικά πυρά στις θαλάσσιες περιοχές πέριξ της Ταϊβάν.

Με την πραγματοποίηση της επίσκεψης, η Κίνα ανακοίνωσε ότι αναστέλλει τη συνεργασία με τις ΗΠΑ σε σειρά από τομείς, όπως είναι ο διάλογος για στρατιωτικά θέματα, η κλιματική αλλαγή, το μεταναστευτικό και το εμπόριο ναρκωτικών. Ακόμα χειρότερα,

λίγες ώρες μετά την αναχώρηση της Πελόζι, η Κίνα ξεκίνησε πρωτοφανούς έκτασης στρατιωτική περικύκλωση της Ταϊβάν, που ισοδυναμούν με πλήρη αεροπορικό και ναυτικό αποκλεισμό. Δεκάδες κινεζικά μαχητικά αεροσκάφη πέρασαν επανειλημμένα το ανεπίσημο σύνορο της λεγόμενης «μέσης γραμμής», ανάμεσα στις κινεζικές ακτές και το νησί. Πολεμικά πλοία άνοιξαν πυρ μέσα στα «χωρικά ύδατα» της Ταϊβάν. Για πρώτη φορά, κινεζικοί βαλλιστικοί πύραυλοι «πέταξαν» πάνω από την πρωτεύουσα του νησιού, την Ταϊπέι, και κάποιοι προσθαλασσώθηκαν στην ΑΟΖ της Ιαπωνίας. Για πρώτη φορά επίσης, το ναυτικό και η αεροπορία της Κίνας εκτέλεσαν τα γυμνάσιά τους και σε περιοχές στα ανοιχτά των ανατολικών ακτών της Ταϊβάν (που μέχρι τώρα θεωρούνταν απροσπέλαστες). Ουσιαστικά επρόκειτο για γενική πρόβα πολέμου με στόχο την κατάληψη του νησιού, κάτι που προφανώς είχαν σχεδιάσει από καιρό τα στρατιωτικά επιτελεία του Πεκίνου.

Το υπουργείο Άμυνας της Ταϊβάν ανακοίνωσε ότι έχει αποστείλει αεροσκάφη και πλοία για να αντιδράσουν «καταλλήλως» στα κινεζικά γυμνάσια γύρω από το νησί. Ο στρατός των Ηνωμένων Πολιτειών απάντησε με νέα και απροειδοποίητη επίσκεψη Αμερικανών αξιωματούχων στην Ταϊβάν στα μέσα Αυγούστου αλλά και με δοκιμή διηπειρωτικού βαλλιστικού πυραύλου Minuteman III, με την Κίνα να πραγματοποιεί νέες στρατιωτικές ασκήσεις γύρω από το νησί και την ταϊβανέζικη κυβέρνηση να δηλώνει «δεν μπορούμε να μην τολμάμε να επιτρέψουμε να έρχονται επισκέπτες ή φίλοι». Τις μέρες που ακολούθησαν οι ΗΠΑ προσπαθούσαν να παρουσιάσουν τις αντιδράσεις της Κίνας σαν υπερβολικές, κι από την άλλη πλευρά δημοσιεύονταν άρθρα που επεξεργάζονται τρόπους (και) στρατιωτικής επικράτησης εναντίον της, όπως στο επίσημο περιοδικό της CIA. Το κινέζικο καθεστώς από την πλευρά του εξέδωσε έγγραφο με το οποίο ισχυρίζεται άλλη μια φορά ότι η Ταϊβάν είναι μέρος της Κίνας, ότι η Κίνα δεν είναι πλέον ο «φτωχός συγγενής» του παρελθόντος αλλά παγκόσμια υπερδύναμη και ότι θα αποτρέψει την απόσχιση της Ταϊβάν από την Κίνα και όποιες ξένες δυνάμεις στηρίξουν κάτι τέτοιο με οποιοδήποτε μέσο.

Τις ημέρες των κινεζικών ασκήσεων, το εμπόριο σε επίπεδο εισαγωγών και εξαγωγών νεκρώθηκε. Οι βασικές εξαγωγές της Ταϊβάν είναι ηλεκτρονικά και προϊόντα μετάλλου, μηχανήματα και χημικά, με πελάτες την Κίνα αλλά και τις ανεπτυγμένες ψηφιακά χώρες (ΗΠΑ, Ιαπωνία, Σιγκαπούρη, Ν. Κορέα και Γερμανία). Με τον τρόπο αυτόν, η Κίνα υπενθύμισε ότι μπορεί να στραγγαλίσει την οικονομία της Ταϊβάν: η Κίνα ελέγχει την περί Ταϊβάν θάλασσα διότι μεταξύ Ταϊβάν και Κίνας δεν υπάρχει κάποιο διεθνώς αναγνωρισμένο σύνορο, συνεπώς η Κίνα κινείται εντός των συνόρων της στο στενό της Ταϊβάν και εκεί μπορεί να κάνει ό,τι θέλει.

Κλιμάκωση της αντιπαράθεσης ΗΠΑ-Κίνας με αφορμή την Ταϊβάν

Η Ταϊβάν αποτελεί διαχρονικά (μετά τον Β' ΠΠ) εστία εντάσεων μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας. Στην πιο πρόσφατη ιστορία, μόνο το 2001 ο τότε πρόεδρος των ΗΠΑ, Τζορτζ Μπους, είχε δηλώσει πως «οι ΗΠΑ θα κάνουν ό,τι χρειαστεί» για να υπερασπιστούν την Ταϊβάν. Το 2006 δημοσιεύτηκε ένα αμυντικό σχέδιο της Ταϊβάν το οποίο προέβλεπε εναέρια, θαλάσσια, επίγεια, αμφίβια και πυραυλική άμυνα για την υπεράσπιση της Ταϊβάν. Τα σενάρια προέβλεπαν μέχρι και τη χρήση πυρηνικών από τις ΗΠΑ...

Τα τελευταία χρόνια οι εντάσεις αυτές αυξάνονται επικίνδυνα. Οι πωλήσεις όπλων από τις ΗΠΑ στην Ταϊβάν έχουν ξεπεράσει το 1,5 δισ. \$ στον 1,5 χρόνο του Μπάιντεν, ενώ στην 4ετία Τραμπ ξεπέρασαν τα 18 δισ. Το Πεκίνο, από την άλλη πλευρά, τα προηγούμενα χρόνια κατασκεύασε ένα πυκνό δίκτυο τεχνητών νησιών σε υφάλους που στεγάζουν στρατιωτικές βάσεις και απέκτησε τον έλεγχο σε ολόκληρη τη θάλασσα της Νότιας Κίνας.

Η ταϊβανέζικη οικονομία είναι βαθιά συνδεδεμένη με την Κίνα. Η Κίνα είναι η μεγαλύτερη αγορά της Ταϊβάν μετά το 2000, καθώς και ο μεγαλύτερος προορισμός για τις επενδύσεις της εκτός νησιού. Το 2019 πραγματοποιήθηκαν 9 εκατομμύρια επισκέψεις μεταξύ των δύο πλευρών. Λίγο πριν την επίσκεψη της Πελόζι, η Κίνα ανακοίνωνε απαγόρευση εισαγωγών σε 100 είδη τροφίμων της Ταϊβάν, για να πιέσει την κυβέρνηση και τον πληθυσμό της να

«συμμορφωθεί», ενώ κατά τον ίδιο εκβιαστικό τρόπο προσπάθησε να περιορίσει και τον τουρισμό στο νησί. Επιπλέον, απαγόρευσαν την εξαγωγή... άμμου προς την Ταϊβάν (που εισάγει το 90% της άμμου που χρειάζεται, για να χτίσει, από την Κίνα και έτσι σήμερα αδυνατεί να παράγει τσιμέντο).

Το 2019 ο στρατός της Κίνας παρουσίασε σειρά νέων όπλων, ικανών να αντιμετωπίσουν τις αμερικανικές δυνάμεις στην περιοχή, μεταξύ τους τον πύραυλο-«φονιά αεροπλανοφόρων» (DF-21), ανεμόπτερα με δυνατότητα να μεταφέρουν πυρηνικές κεφαλές και ανεξάρτητα από το παγκόσμιο δορυφορικό κύκλωμα κ.λπ. Το 2020, ο Σι Τζινπίνγκ ζήτησε από τον στρατό «να ετοιμαστεί για πόλεμο». Στην ορκωμοσία του Μπάιντεν (αρχές 2021) παρέστη ο επιτετραμμένος της Ταϊβάν, κάτι που συνέβη για πρώτη φορά από το 1978. Δεν έχει περάσει ούτε ένας χρόνος από τη σύναψη της αντικινεζικής στρατιωτικής συμμαχίας AUKUS μεταξύ Αυστραλίας-Βρετανίας-ΗΠΑ. Τον επόμενο μήνα η Κίνα έστειλε αριθμό ρεκόρ πολεμικών αεροσκαφών στη ζώνη αναγνώρισης της αεράμυνας της Ταϊβάν.

Ο πρόεδρος των ΗΠΑ δήλωνε στις 22/10/2021 ότι η Ουάσινγκτον είναι έτοιμη να υπερασπισθεί στρατιωτικά την Ταϊβάν σε περίπτωση επίθεσης εκ μέρους της Κίνας. Στις 27/10 η Κίνα απέρριπτε αμερικανική πρόταση για «σημαντική συμμετοχή» της Ταϊβάν στον ΟΗΕ. Στις 28/10 η πρόεδρος της Ταϊβάν αναγνώριζε δημόσια για πρώτη φορά αμερικανική στρατιωτική παρουσία στο έδαφός της. Τον Απρίλιο 2022 μέλη του Κογκρέσου πίεζαν για ανακήρυξη της Ταϊβάν σε «μείζονα σύμμαχο εκτός NATO», με τελικό στόχο την επίσημη αναγνώρισή της.

Στη «Τετραπλή Σύνοδο Κορυφής» τον Μάιο 2022, με την Ιαπωνία, την Αυστραλία και την Ινδία, ο Μπάιντεν παρουσίασε ένα νέο Οικονομικό Πλαίσιο με στόχο τον περιορισμό της Κίνας. Επιπλέον, ο Μπάιντεν έσπασε δεκαετίες «στρατηγικής ασάφειας» σχετικά με την Ταϊβάν, δεσμευόμενος να την υπερασπιστεί στρατιωτικά ενάντια στην Κίνα. Εν τω μεταξύ, αξιωματούχοι των ΗΠΑ ενθάρρυναν την Ταϊβάν να αντλήσει διδάγματα από το «βιβλίο της Ουκρανίας». Άλλωστε, οι στρατηγοί των ΗΠΑ δύσκολα γράφουν

μια ερευνητική έκθεση για την Ουκρανία χωρίς να αναφερθούν στην Κίνα. Ένα τυπικό κύριο άρθρο στον Economist εξηγούσε πως «η αποφασιστικότητα της Δύσης να υποχρεώσει τον Πούτιν να πληρώσει για τα εγκλήματά του θα ήταν ο πιο αποτελεσματικός περιορισμός στις κινεζικές φιλοδοξίες».

Η προϋστορία των σχέσεων Κίνας-Ταϊβάν

Η Ταϊβάν είναι νησί με έκταση περίπου το 1/3 της Ελλάδας και 23 εκ. κατοίκους, ενώ απέχει 100 μίλια από τις κινεζικές ακτές. Τυπικά η Ταϊβάν μετά τον Β' ΠΠ αποτελεί κινεζικό έδαφος, όπως ισχυρίζεται και το Πεκίνο. Η κινεζική κυβέρνηση αναγνωρίζεται ως επίσημη κυβέρνηση της Ταϊβάν με βάση απόφαση του ΟΗΕ το 1971 και την αρχή της «μίας Κίνας», που αποδέχτηκαν 181 χώρες, μεταξύ των οποίων και οι ΗΠΑ.

Η διεθνής κοινότητα δεν την αναγνωρίζει ως ανεξάρτητο κράτος, ωστόσο λειτουργεί ως τέτοιο, με τις ΗΠΑ να αρνούνται μεν ότι τάσσονται υπέρ μιας ανεξάρτητης Ταϊβάν, αλλά «απλώς» δεσμεύονται ότι θα προστατεύσουν το νησί σε περίπτωση κινεζικής εισβολής.

Η Κίνα ισχυρίζεται ότι η Ταϊβάν αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της επικράτειάς της από αμνημονεύτων χρόνων, κάτι που αποτελεί εθνικό μύθο. Ένα μέρος του νησιού μόνο πέρασε στον έλεγχο της κινεζικής αυτοκρατορίας τον 17ο αιώνα, η οποία το 1895 μετά τον σινοϊαπωνικό πόλεμο το παραχώρησε στην Ιαπωνία, υπό τον έλεγχο της οποίας παρέμεινε μέχρι το 1945 και την ήττα της στον Β' ΠΠ. Έπειτα, με τις ευλογίες των νικητών του Β' ΠΠ ανέλαβε τη διοίκηση του νησιού η Κίνα και το εθνικιστικό κυβερνών κόμμα Κουομιντάνγκ. Το 1947 ξέσπασε λαϊκή εξέγερση, διεκδικώντας την αυτονομία της Ταϊβάν ενάντια στο διεφθαρμένο κινεζικό καθεστώς, που πνίγηκε στο αίμα.

Μετά την επικράτηση του Μάο στην Κίνα το 1949, ο επικεφαλής του Κουομιντάνγκ Τσιάνγκ-Κάι Σεκ κατέφυγε στην Ταϊβάν, φέρνοντας μαζί του περίπου 2 εκατομμύρια στρατιώτες, κομματικά μέλη κι αστικά στρώματα, τα οποία ήταν και αυτά που στελέχωσαν

τον κρατικό μηχανισμό. (Η Ταϊβάν είχε τότε 6 εκατομ. πληθυσμό, δηλ. εγκαταστάθηκε επιπλέον 1/3 του πληθυσμού). Ήταν μια δικτατορία που επιβλήθηκε στους κατοίκους του νησιού. Κατέστειλε τις κινητοποιήσεις, απαγόρευσε τα ταϊβανέζικα να μιλιούνται στα σχολεία και τον στρατό, επέβαλε ως επίσημη γλώσσα τα μανδαρινικά κινέζικα και οι ντόπιοι Ταϊβανέζοι επιτράπηκε να καταλάβουν ηγετικές θέσεις δεκαετίες αργότερα. Οι ΗΠΑ στήριξαν το Κουομιντάνγκ, ιδιαίτερα μετά το ξέσπασμα του Πολέμου της Κορέας (1950) και την όξυνση των εντάσεων στην περιοχή.

Το 1987, καταργήθηκε τελικά ο στρατιωτικός νόμος και ακολούθησε μια ιδιότυπη μετάβαση προς την αστική δημοκρατία. Το DPP (Democratic Progressive Party, Δημοκρατικό Προοδευτικό Κόμμα), το κόμμα που κυβερνά σήμερα, δημιουργήθηκε το 1986 και εκπροσωπούσε αυτές τις δυνάμεις που πίεζαν για εκδημοκρατισμό.

Το DPP επισήμως υποστηρίζει την ανεξαρτησία της Ταϊβάν από την Κίνα, αλλά δεν την προωθεί στην πράξη, γιατί δεν θέλει να προκαλέσει το κινεζικό καθεστώς. Από την άλλη, το Κουομιντάνγκ υποστηρίζει επίσημα την ενοποίηση με την Κίνα! Ωστόσο, κι αυτό μετά τη δεκαετία του '90 έχει αποσιωπήσει το ζήτημα. Οι περισσότερες αριστερές οργανώσεις υποστηρίζουν το αίτημα της ανεξαρτησίας του νησιού.

Σήμερα, στην πλειονότητά τους οι κάτοικοι αυτοπροσδιορίζονται ως Ταϊβανέζοι και είναι αντίθετοι στην ένωση με την Κίνα. Το 67% των κατοίκων του νησιού αυτοχαρακτηρίζονταν αποκλειστικά Ταϊβανέζοι, μόνο το 2,4% ως Κινέζοι (από 25% πριν 30 χρόνια), ενώ το 27,5% αυτοπροσδιορίζεται ως Κινεζικό και Ταϊβανέζικο ταυτόχρονα. Μια έρευνα του 2020 έδειξε ότι το 35% υποστηρίζει την ανεξαρτησία, το 6% υποστηρίζει την ενοποίηση με την Κίνα και το 52% υποστηρίζει την αναβολή της απόφασης.

Συνεπώς με βάση τα παραπάνω:

1) ούτε οι ΗΠΑ ούτε η Κίνα ενδιαφέρονται για το «καλό» του ταϊβανέζικου λαού,

2) δεν προκύπτει αυτονόητα ούτε ιστορικά ούτε πολύ περισσότερο με βάση τα τωρινά δεδομένα ότι «Ταϊβάν = Κίνα» και

3) ο «ταϊβανέζικος αποσχιστισμός» προϋπήρχε ιστορικά και δεν δημιουργήθηκε από... «πράκτορες της CIA», κατεστάλη μάλιστα βιαίως από το καθεστώς που υποστήριζαν οι ΗΠΑ.

Τα τελευταία χρόνια μόνο η Ουάσιγκτον υποστηρίζει τα αυτονομιστικά αισθήματα της Ταϊβάν, στην προσπάθειά τους να ανακόψουν την ξέφρενη πορεία της Κίνας προς την κορυφή της ιμπεριαλιστικής αλυσίδας.

Η παρακμή της «αυτοκρατορίας» των ΗΠΑ

Οι ΗΠΑ μπήκαν στο Αφγανιστάν τον Σεπτέμβρη 2001, ως ένα πρώτο βήμα για την υλοποίηση σχεδίου «αναμόρφωσης» της Μέσης Ανατολής, με την αλλαγή καθεστώτων, το τσάκισμα των όποιων αντιστάσεων, τον έλεγχο των πρώτων υλών. Στο «φόντο» όλων αυτών ήταν ο στόχος να φράξει τον δρόμο στην ανερχόμενη Κίνα.

Αυτά τα σχέδια κατέρρευσαν στο σύνολό τους. Η Κίνα και η Ρωσία ενισχύθηκαν και πάτησαν πολύ περισσότερο πόδι στη Μ. Ανατολή, η Κίνα επέκτεινε την επιρροή της σε όλο τον πλανήτη, έφτασε σχεδόν τις ΗΠΑ οικονομικά και όλο και περισσότερο μειώνει την απόσταση στρατιωτικά.

Έτσι οι ΗΠΑ αποφάσισαν να αλλάξουν στρατηγική και να προχωρήσουν στο «πίβοτ στον Ειρηνικό», δηλαδή στην πιο επιθετική αντιμετώπιση της Κίνας για να αποτρέψουν την «μοιραία» προσπέραση. Αυτή την πολιτική ξεκίνησε ο Ομπάμα, κλιμάκωσε ο Τραμπ και σήμερα κλιμακώνει ακόμα περισσότερο ο Μπάιντεν.

Οι απανωτές αποτυχίες του αμερικανικού ιμπεριαλισμού, έχουν στη βάση τους την σχετική αποδυνάμωση των ΗΠΑ στην ιμπεριαλιστική αλυσίδα και την ενίσχυση του αντίπαλου ιμπεριαλισμού, την πλευρά Κίνας-Ρωσίας.

Αυτή η εξέλιξη δεν είναι λιγότερο επικίνδυνη: η διαρκής οικονομική, πολιτική και στρατιωτική ενίσχυση της Κίνας κάνει την πιθανότητα στρατιωτικών συγκρούσεων μεταξύ τους μεγαλύτερη, καθώς οι ΗΠΑ -με λογικά και ιστορικά κριτήρια- δεν μπορούν να αφήσουν αναξιοποίητη την σημερινή στρατιωτική υπεροχή τους, για να υπερασπιστούν την πρωτοκαθεδρία τους.

Εξ ορισμού, ο ιμπεριαλισμός είναι ένα δυναμικό σύστημα ανταγωνισμού μεταξύ κρατών με οικονομικές, στρατιωτικές και γεωπολιτικές παραμέτρους. Πάντα ένα κράτος ή μια συμμαχία κρατών είναι πιο ισχυρή, αλλά στην πορεία οι συσχετισμοί αλλάζουν, προκύπτουν ανερχόμενες δυνάμεις, οι παλιές δυνάμεις παρακμάζουν, οι συμμαχίες ρευστοποιούνται και ανατρέπονται κ.ο.κ.

Ο πάλαι ποτέ «πάπας» του μαρξισμού της Β΄ Διεθνούς, Κάουτσκι, θάφτηκε στο περιθώριο της Ιστορίας όταν η θεωρία του για «Υπεριμπεριαλισμό», δηλαδή η αναπόφευκτη ανάδειξη (με τρόπο παρόμοιο με τα μονοπώλια κ.λπ.) ενός κυρίαρχου παγκόσμιου ιμπεριαλισμού αποδείχθηκε ουτοπία τόσο μετά τον Α΄ ΠΠ, όσο και μετά τον Β΄ ΠΠ.

Ο «πολυπολικός» ιμπεριαλισμός είναι εξίσου αντιδραστικός με τον «μονοπολικό» και οδηγεί αναπόφευκτα σε παγκόσμιο πόλεμο, όχι σε παγκόσμια ισορροπία και ειρήνη.

Προς μια νέα ύφεση;

Ο πόλεμος της Ουκρανίας συντείνει στην αύξηση του πληθωρισμού και στην οικονομική επιβράδυνση. Σε παγκόσμιο επίπεδο, η παγκόσμια οικονομία αναμένεται να αναπτυχθεί κατά 3,6%, Η Ευρωζώνη εκτιμάται ότι θα πέσει σε ύφεση, οι ΗΠΑ φλερτάρουν επίσης με την ύφεση, ενώ οι τιμές αναμένεται να παραμείνουν σε ιστορικά υψηλά μέχρι το τέλος του 2024, με πολλά εμπορεύματα να μην επιστρέφουν ποτέ στις προ-πολεμικές τιμές και με τους διεθνείς οικονομικούς οργανισμούς να δηλώνουν ότι πρόκειται για το «μεγαλύτερο εμπορευματικό σοκ που έχουμε βιώσει από τη δεκαετία του 1970».

Το ΑΕΠ των ΗΠΑ συρρικνώθηκε για 2ο συνεχόμενο 3μηνο μέσα στο 2022, και έτσι «τεχνικά» βρισκόταν σε ύφεση, αν και κατά 1,6% μεγαλύτερο από το 2ο 3μηνο του 2021. Οι επιχειρηματικές επενδύσεις επιβραδύνονται στην χαμηλότερη αύξηση (3,5%) από το τέλος της ύφεσης του COVID το 2020. Η ανεργία αυξάνεται, η αγορά κατοικιών παραμένει στάσιμη όπως και οι παραγωγικές επενδύσεις, ο μέσος μισθός μειώνεται, η κερδοφορία μειώνεται. Η παραγωγικότητα της εργασίας στις ΗΠΑ βρίσκεται στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 40 ετών.

Η οικονομία των ΗΠΑ οδεύει προς μια ύφεση, αν δεν βρίσκεται ήδη από τώρα.

Σε τέτοιες συνθήκες διεθνούς ανταγωνισμού, οικονομικής επιβράδυνσης και υψηλού πληθωρισμού, έχει σημασία να σημειώσουμε ότι το στενό της Ταϊβάν είναι ένας από τους κυριότερους διαύλους της διεθνούς ναυσιπλοΐας ενώ η ίδια η Ταϊβάν είναι πολύ σημαντική από οικονομική άποψη. Στο μικρό αυτό νησί στεγάζεται το 92% της παγκόσμιας παραγωγής ημιαγωγών, απαραίτητων σε σχεδόν κάθε σύγχρονο τεχνολογικό προϊόν, από τα κινητά τηλέφωνα και ηλεκτρικές συσκευές μέχρι αυτοκίνητα και αεροπλάνα. Η Ταϊβάν είναι μια σημαντική βιομηχανική οικονομία, η 19η μεγαλύτερη διεθνώς. Η Εταιρεία Κατασκευής Ημι-Αγωγών της Ταϊβάν (Taiwan Semi-Conductor Manufacturing Company, TSMC) καταγράφηκε πρόσφατα ως η εταιρεία με την 10η μεγαλύτερη αξία στον πλανήτη.

Ήδη αυτή η κλιμάκωση της έντασης στην Ταϊβάν οδήγησε τραπεζικούς και επενδυτικούς κύκλους να αναμένουν μακροχρόνιες αρνητικές επιπτώσεις, επιδείνωση των προβλημάτων στην παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα κ.λπ. Ένας πόλεμος των δυο υπερδυνάμεων στην Ταϊβάν, θα ήταν καταστροφικός τόσο για την κινεζική όσο και για την αμερικανική οικονομία. Θα σήμαινε μια κρίση ανυπολόγιστων διαστάσεων...

ΗΠΑ απέναντι σε Κίνα: μπρος γκρεμός και πίσω ρέμα...

Ήδη από το 2014, το κινεζικό ΑΕΠ είχε ξεπεράσει το αμερικάνικο

σε «μονάδες αγοραστικής δύναμης» (PPP) και θα ξεπεράσει το ονομαστικό (σε δολάρια, όπως καθορίζεται από τις δυτικές «αγορές») μέχρι το 2030. Η Κίνα προπορεύεται πλέον στη διεθνή κατάταξη των κρατών, στις top-500 επιχειρήσεις-μονοπώλια, ενώ το ίδιο ισχύει και για τους top-500 δισεκατομμυριούχους. Το καθεστώς μειώνει τη στρατιωτική απόσταση με τις ΗΠΑ και φέρεται να προηγείται αυτών σε κάποιους τομείς, όπως τα υπερηχητικά οπλικά συστήματα. Οι στρατιωτικές δαπάνες της είναι οι δεύτερες υψηλότερες στον κόσμο μετά τις Ηνωμένες Πολιτείες. Διαθέτει το μεγαλύτερο πολεμικό ναυτικό στον κόσμο. Σε μεγάλα (ίσως τα μεγαλύτερα) τμήματα της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής, είναι πλέον η πρώτη δύναμη επενδυτικά και δανειοδοτικά.

«Ένας μόνο σπινθήρας μπορεί να μετατρέψει αυτή την εύφλεκτη κατάσταση σε στρατιωτική σύγκρουση, και η επίσκεψη της Νάνσι Πελόζι θα μπορούσε να είναι αυτός ο σπινθήρας», έγραψαν την ίδια ημέρα δύο αναλυτές από σοβαρά ινστιτούτα του αμερικανικού κατεστημένου, το American Enterprise Institute και το German Marshall Fund.

Όσο μεγαλώνει η ισχύς και η διεθνής επιρροή της Κίνας, τόσο δυσκολεύονται να στρατευτούν ανοιχτά εναντίον της τα κράτη της Ευρώπης, της ΝΑ Ασίας, της Μ. Ανατολής. Όσο εξασθενεί η παντοδυναμία των ΗΠΑ τόσο οι άλλοτε «παραδοσιακοί» σύμμαχοί τους ενθαρρύνονται να κάνουν «πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική». Βλέπε π.χ., την Σ. Αραβία, παραδοσιακό σύμμαχο των ΗΠΑ, που προχώρησε σε μεγάλες επενδύσεις στη Ρωσία και ως εκ τούτου δεν καταδίκασε τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία. Ή την Ινδία, που ο Μπάιντεν κάλεσε σε κοινό μέτωπο κατά της Κίνας, χωρίς πολλές πιθανότητες, καθώς περίπου το 60-70% των στρατιωτικών αναγκών της καλύπτονται από τη Ρωσία. Ενώ οι περισσότερες χώρες στα Ηνωμένα Έθνη καταδίκασαν την ρωσική εισβολή, μόνο μια μικρή μειοψηφία ξεκίνησε τον δρόμο των κυρώσεων απέναντι στη Ρωσία.

Η ίδια η «παγκοσμιοποίηση», της οποίας τον χορό έσυραν οι ΗΠΑ, τώρα θέτει εμπόδια στην επιθετικότητα των ΗΠΑ: για παράδειγμα,

ο αμερικανικός κολοσσός που παράγει μεταξύ άλλων τις σοκολάτες Mars και Snickers ζήτησε δημόσια συγγνώμη από την Κίνα γιατί αποκάλεσε την Ταϊβάν... χώρα.

Πολλοί δυτικοί στρατιωτικοί αναλυτές πιστεύουν ότι η Κίνα είναι πλέον σε θέση να διεξάγει έναν νικηφόρο πόλεμο απέναντι στις ΗΠΑ για την Ταϊβάν, αν αυτός γίνει με συμβατικά – μη πυρηνικά όπλα, ενώ η απόφαση για πυρηνική αναμέτρηση είναι κομμάτι δύσκολη...

Ωστόσο, αν δεν ανακόψουν επιθετικά την πορεία της Κίνας τώρα, οι όροι θα είναι ακόμα περισσότερο σε βάρος τους αργότερα. Αυτό είναι που κάνει τον αμερικανικό ιμπεριαλισμό επικίνδυνα απρόβλεπτο...

Πολλοί αναλυτές ερμύνευσαν την επίσκεψη της Πελόζι στην Ταϊβάν σαν «αναγνωριστική» για τις προθέσεις και την στρατιωτική ετοιμότητα της Κίνας, αλλά στη συνέχεια για αποκλιμάκωση την «αδειάσανε» δημοσίως.

Η επίσκεψη Πελόζι δημιούργησε πρόβλημα και στους «συμμάχους» των ΗΠΑ στην περιοχή, με τον πρόεδρο της Ν. Κορέας να μην παραβρίσκεται στην υποδοχή της, για να μην έρθει σε ανοιχτή αντιπαράθεση με το Πεκίνο. Η στάση της Ν. Κορέας δεν αποτελεί εξαίρεση: Οι χώρες της νοτιοανατολικής Ασίας που μετέχουν στον συνασπισμό ASEAN εξέφρασαν επίσης την ανησυχία τους. Σε περίπτωση νέων κυρώσεων σε βάρος του Πεκίνου, οι σύμμαχοι των ΗΠΑ θα βρεθούν απέναντι στην Ουάσιγκτον, γιατί από την Κίνα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό και η δική τους ανάπτυξη. Το ίδιο ισχύει και με τους δυτικούς συμμάχους: Η Ε.Ε. πήρε αποστάσεις από τις ΗΠΑ, αφού, ύστερα από το βαρύ τίμημα που πλήρωσε για τη συστράτευσή της στο Ουκρανικό, δεν εννοεί να γυρίσει την πλάτη στις κινεζικές επενδύσεις. Ακόμη και ο... Ζελένσκι έπλεξε το εγκώμιο της Κίνας για την ουδετερότητά της στον πόλεμο.

Αυτές οι αντιφάσεις αντανακλούν τα διλήμματα και το κενό στρατηγικής του παρακμάζοντος αμερικανικού ιμπεριαλισμού.

Ο κινεζικός ιμπεριαλισμός δεν βιάζεται

Στο Πεκίνο επικρατεί από καιρό η αυτοπεποίθηση ότι ο χρόνος δουλεύει με το μέρος τους. Αντίθετα, στις ΗΠΑ επικρατεί υπαρκτική αγωνία. Την παραμονή της εισβολής στην Ουκρανία, ο Σι Τζινπίνγκ και ο Πούτιν ανακοίνωσαν με φανφάρες μια συμφωνία για απεριόριστη στρατηγική συνεργασία. Ωστόσο, η Κίνα δεν έβαλε βέτο στον ΟΗΕ στην πρώτη καταδίκη της εισβολής...

Ούτε η Κίνα αισθάνεται άνετα με μια στρατιωτική αντιπαράθεση με τις ΗΠΑ ενώ ο χρόνος κυλάει υπέρ της, άρα για την Κίνα ισχύει το «αργότερα = καλύτερα».

Επιπλέον, μια επιθετική κίνηση από την Κίνα στην Ταϊβάν, διακινδυνεύει να εξωθήσει τις γειτονικές χώρες (Ινδία, Ιαπωνία, Ν. Κορέα, Βιετνάμ, Φιλιππίνες) πιο βαθιά στο αμερικανικό στρατόπεδο. Διακινδυνεύει επίσης την πιθανότητα να αποφασίσουν η Αυστραλία, η Ιαπωνία και η Ν. Κορέα να αναπτύξουν δικά τους πυρηνικά όπλα. Κάποιοι αναλυτές μάλιστα ισχυρίστηκαν ότι οι ΗΠΑ προσπαθούν να εξωθήσουν την Κίνα σε στρατιωτική επέμβαση στην Ταϊβάν.

Οι κίνδυνοι διεθνούς σύρραξης από «ατύχημα» πληθαίνουν

Ζούμε σε μια περίοδο που η Ρωσία έχει εισβάλει στην Ουκρανία, σε έναν πόλεμο στην ουσία Δύσης-Ρωσίας με δεκάδες χιλιάδες νεκρούς. Η Φινλανδία και η Σουηδία έχουν δηλώσει την πρόθεσή τους να ενταχθούν στο ΝΑΤΟ, διπλασιάζοντας έτσι το μήκος των συνόρων του ΝΑΤΟ με τη Ρωσία και η Ρωσία έχει δηλώσει ότι αυτό αποτελεί casus belli. Οι στρατιωτικοί εξοπλισμοί εντείνονται και θα ενταθούν κι άλλο, οι οικονομικές προβλέψεις είναι δυσοίωνες, τα λαϊκά στρώματα στενάζουν από την ακρίβεια και τη φτώχεια. Σε αυτό το σκηνικό κινδυνεύει να προστεθεί ανά πάσα στιγμή ένα ακόμα «χειρότερο»: μια σύγκρουση ΗΠΑ-Κίνας στη ΝΑ Ασία. Όσο αυξάνονται οι ιμπεριαλιστικές εντάσεις τόσο αυξάνεται και ο κίνδυνος για «ατυχήματα».

Ένας νέος μεγάλος ιμπεριαλιστικός πόλεμος είναι σχεδόν προδιαγεγραμμένος και νέες μεγάλες λαϊκές συμφορές επωάζονται

στο όχι μακρινό μέλλον.

Η μόνη ελπίδα βρίσκεται στην κινητοποίηση των λαών ενάντια στις κυβερνήσεις και τις ιμπεριαλιστικές συμμαχίες τους, στη διεθνιστική αλληλεγγύη, την αντιπολεμική δράση και **στην πάλη για την ανατροπή του καπιταλισμού** που οδηγεί στην εξαθλίωση και στον πόλεμο σε Ανατολή και Δύση.

Πηγές

<https://tvxs.gr/news/kosmos/nea-episkepsi-amerikanon-aksiomato-yxon-stin-taiban-nees-stratitotikes-prokliseis-i-kina>

<https://tvxs.gr/news/kosmos/taiban-den-tha-fobithoyme-oyte-tha-yboxorisometha-yperaspistoyme-me-sthenos-tin-kyriarx>

<https://tvxs.gr/news/kosmos/klimakonetai-i-diplomatiki-entasi-ipa-kinas-gia-tin-taiban>

<https://tvxs.gr/news/kosmos/leykos-oikos-proklitikes-kai-aneyt-hynes-oi-energeies-tis-kinas-entos-kai-gyro-apo-steno->

<https://tvxs.gr/news/ellada/kke-oi-entaseis-stis-sxeseis-ipa-%E2%80%93-kinas-ayksanoyn-toys-kindynoys-genikeymenon-polemikon>

<https://tvxs.gr/news/kosmos/i-nansi-peloz-i-stin-taiban-ypo-tis-seirines-synagermoy-tis-kinas-binteo>

<https://tvxs.gr/news/kosmos/ta-snickers-zitoyn-syggnomi-apo-tin-kina-epeidi-apokalesan-tin-taiban-xora>

<https://tvxs.gr/news/kosmos/27-kinezika-aeroskafi-eisilthan-sti-zoni-aeramynas-tis-taiban>

<https://tvxs.gr/news/kosmos/i-taiban-stelnei-aeroskafi-kai-ploia-os-apantisi-sta-stratitotika-gymnasia-tis-kinas>

<https://tvxs.gr/news/kosmos/kina-ektokseytikan-ballistikoi-pyrayloi-stis-stratitotikes-askiseis-gyro-apo-tin-taiban>

[https://thepressproject.gr/dimosievma-sto-periodiko-tis-cia-pr
oteinei-yvridiko-polemo-enantia-se-rosia-iran-kai-kina/](https://thepressproject.gr/dimosievma-sto-periodiko-tis-cia-pr
oteinei-yvridiko-polemo-enantia-se-rosia-iran-kai-kina/)

[https://thepressproject.gr/i-kina-apanta-me-stratitikes-askis
eis-stis-nees-amerikanikes-episkepseis-stin-taivan/](https://thepressproject.gr/i-kina-apanta-me-stratitikes-askis
eis-stis-nees-amerikanikes-episkepseis-stin-taivan/)

[https://thepressproject.gr/ipa-antiprosopeia-tou-kogkresou-met
avainei-stin-taivan/](https://thepressproject.gr/ipa-antiprosopeia-tou-kogkresou-met
avainei-stin-taivan/)

[https://thepressproject.gr/ipa-tha-synechisoun-na-pragmatopoio
un-aeroprikes-kai-thalassies-dielefseis-sto-steno-tis-taivan/](https://thepressproject.gr/ipa-tha-synechisoun-na-pragmatopoio
un-aeroprikes-kai-thalassies-dielefseis-sto-steno-tis-taivan/)

[https://thepressproject.gr/i-nea-lefki-vivlos-tou-pekinou-gia-
to-zitima-tis-taivan-xenes-dynameis-echoun-prospathisei-na-
ekmetalleftoun-tin-taivan-gia-na-periorisoun-tin-pliri-
epanensi-tou-kinezikou-ethnous/](https://thepressproject.gr/i-nea-lefki-vivlos-tou-pekinou-gia-
to-zitima-tis-taivan-xenes-dynameis-echoun-prospathisei-na-
ekmetalleftoun-tin-taivan-gia-na-periorisoun-tin-pliri-
epanensi-tou-kinezikou-ethnous/)

[https://www.naftemporiki.gr/story/1893115/pekino-kuroseis-kata-
tis-pelosi-gia-tin-episkepsi-stin-taiban](https://www.naftemporiki.gr/story/1893115/pekino-kuroseis-kata-
tis-pelosi-gia-tin-episkepsi-stin-taiban)

[https://www.naftemporiki.gr/story/1892708/rikste-to-aeroplano-
tis-pelosi-pos-antedrasan-oi-kinezoi-stin-episkepsi-stin-
taiban](https://www.naftemporiki.gr/story/1892708/rikste-to-aeroplano-
tis-pelosi-pos-antedrasan-oi-kinezoi-stin-episkepsi-stin-
taiban)

[https://www.kathimerini.gr/world/561987004/nato-ypervoliki-i-a
ntidrasi-tis-kinas-kata-tis-taivan-gia-tin-episkepsi-pelosi/](https://www.kathimerini.gr/world/561987004/nato-ypervoliki-i-a
ntidrasi-tis-kinas-kata-tis-taivan-gia-tin-episkepsi-pelosi/)

[https://www.dw.com/el/%CF%83%CE%B5-%CF%84%CE%B9-%CF%89%CF%86%C
E%AD%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%B5-%CE%B7-
%CE%B5%CF%80%CE%AF%CF%83%CE%BA%CE%B5%CF%88%CE%B7-
%CF%80%CE%B5%CE%BB%CF%8C%CE%B6%CE%B9-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-
%CF%84%CE%B1%CF%8A%CE%B2%CE%AC%CE%BD/a-62705840](https://www.dw.com/el/%CF%83%CE%B5-%CF%84%CE%B9-%CF%89%CF%86%C
E%AD%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%B5-%CE%B7-
%CE%B5%CF%80%CE%AF%CF%83%CE%BA%CE%B5%CF%88%CE%B7-
%CF%80%CE%B5%CE%BB%CF%8C%CE%B6%CE%B9-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-
%CF%84%CE%B1%CF%8A%CE%B2%CE%AC%CE%BD/a-62705840)

[https://info-war.gr/i-taivan-kai-emeis/?fbclid=IwAR3y-SbUT8tau
RruENOCQFvV2FQLXCoT2GIkM7EJ1DhoEMlRwcmt8mua6u8](https://info-war.gr/i-taivan-kai-emeis/?fbclid=IwAR3y-SbUT8tau
RruENOCQFvV2FQLXCoT2GIkM7EJ1DhoEMlRwcmt8mua6u8)

[https://www.kommon.gr/diethni/item/5881-taivan-apo-ta-nyxia-to
u-ramsfeint-sta-nyxakia-tis-pelosi-tis-lamprinis-
thoma?fbclid=IwAR1t8z1jMdKdjDEQfr5TiLDiTx1JQvrxRjkEleFq1Eaien7
njXh3ibIJZNQ](https://www.kommon.gr/diethni/item/5881-taivan-apo-ta-nyxia-to
u-ramsfeint-sta-nyxakia-tis-pelosi-tis-lamprinis-
thoma?fbclid=IwAR1t8z1jMdKdjDEQfr5TiLDiTx1JQvrxRjkEleFq1Eaien7
njXh3ibIJZNQ)

<https://info-war.gr/proetoimazoyn-oi-ipa-ena-thermo-epeis/?fbclid=IwAR1vD08LnEzH2syRQbnpCEtzy-LACLafEcLeNHa0LPRk6Tf3w36P7ro6yn8>

<https://www.in.gr/2022/08/03/world/ipa-kina-apo-40-kymata-exoun-perasei-oi-sxeseis-logo-taivan/>

<https://www.naftemporiki.gr/story/1888163/se-epikoinonia-kina-kai-ipa-gia-tin-pithani-episkepsi-tis-pelozisti-taiban>

<https://ergatiki.gr/article.php?id=26337&issue=1534>

<https://www.capital.gr/diethni/3651977/ki-omos-kina-kai-taiban-xreiazontai-i-mia-tin-alli>

<https://alfeiospotamos.gr/2022/08/06/%CE%B7-%CE%BA%CE%AF%CE%BD%CE%B1-%CF%83%CF%86%CE%AF%CE%B3%CE%B3%CE%B5%CE%B9-%CE%BC%CE%B9%CE%B1-%CE%B8%CE%B7%CE%BB%CE%B9%CE%AC-%CE%AC%CE%BC%CE%BC%CE%BF%CF%85-%CE%B3%CF%8D%CF%81%CF%89-%CE%B1%CF%80%CF%8C/>

<https://www.elaliberta.gr/%CE%B4%CE%B9%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%AE/%CE%BC%CE%AD%CF%83%CE%B7-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%AE-%CE%B2%CF%8C%CF%81%CE%B5%CE%B9%CE%B1-%CE%B1%CF%86%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AE/8372-%CE%B7-%CF%8C%CE%BE%CF%85%CE%BD%CF%83%CE%B7-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%86%CE%AC%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD>

<https://www.elaliberta.gr/%CE%B4%CE%B9%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%AE/%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1-%CF%89%CE%BA%CE%B5%CE%B1%CE%BD%CE%AF%CE%B1/8367-%CE%B7-%CE%BA%CE%AF%CE%BD%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%BF%CE%B9-%CE%B7%CF%80%CE%B1-%CE%AD%CF%81%CF%87%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%B9-%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BC%CE%AD%CF%84%CF%89%CF%80%CE%B5%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%84%CE%B1%CF%8A%CE%B2%CE%AC%CE%BD-%CE%B5%CE%AF%CE%BC%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B5->

[%CF%80%CE%B1%CE%B3%CE%B9%CE%B4%CE%B5%CF%85%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%BF%CE%B9-%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CE%BC%CE%B5%CF%83%CE%AC-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%BF%CE%BD-hioe-brian](#)

[http://isj.org.uk/eurasian-faultline/?fbclid=IwAR2MTujnrVcJMncq75dJ4tW0vJvwClTF6jJH_BF8cruElqY_4hFpj-CpmuU](#)

[https://internationalviewpoint.org/spip.php?article7746&fbclid=IwAR1jB50lMBCw_8p15QsJ3miGkJHg-8HHzF57DL6Vbk6uLzoEoz0SwD8MwhE](#)

[https://internationalsocialism.net/calling-a-recession-and-bla-ming-it-on-interest-rates/?fbclid=IwAR3CaJjz8-3zfCqFKhzks-h35Mp8fp4C43h-EuDQo2raHTV3ZQ1Z85RemM](#)

[https://www.thecommunists.net/theory/china-imperialist-power-or-not-yet](#)

[https://www.mynews.gr/ipa-dokimi-diipeirotikoy-pyrayloy-ferei-pyriniki-kefali-vid/](#)

[https://www.newmoney.gr/roh/bloomberg/analites-pos-tha-epireas-i-tis-agores-i-episkepsi-tis-pelozi-stin-taivan/](#)

[https://rproject.gr/article/i-aukus-kai-amerikaniko-pivot-ston-eiriniko](#)

[https://rproject.gr/article/i-anexartisia-tis-taivan-kai-o-neos-psyhros-polemos](#)

[https://www.kommon.gr/diethni/item/5877-taivan-oi-18-ores-pou-ekanan-pio-epikindyno-ton-kosmo-tou-petrou-papakonstantinou?fbclid=IwAR3baGA_A-nj-3n58Puc6ZVs4N001DyGi5HjgnVWLzI0p3HBe6-9kllt2Yo](#)

[https://iskra.gr/aparadekti-anakoinosi-kke-exisonei-efthynes-kinas-kai-ipa-gia-krisi-stin-taivan/?fbclid=IwAR2MWjruBYhkzj9BhP62jd6F1wD3CpPxxk17vPXFBFkkVzsrkeTkcDL1cSks](#)

Αφγανιστάν: η στρατιωτική επέμβαση και η κατοχή οδήγησε στην
...επιστροφή των Ταλιμπάν στην εξουσία

Δασμοί Τραμπ, εμπορικοί πόλεμοι και μάχη για την κυριαρχία

<https://www.capital.gr/diethni/3622571/i-exartisi-tis-indias-a-po-ta-rosika-opla-sundeei-ton-monti-me-ton-poutin>

<https://tvxs.gr/news/kosmos/solts-tha-oloklirothei-grigora-i-entaksi-soyidias-finlandias-sto-nato>